

Lausunto

15.08.2025

Asia: VN/12977/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Teosto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta.

Organisaationa Teosto on edustaa yli 42 000 säveltäjää, sanoittajaa ja musiikkikustantajaa.

Pääviestimme on, että muutos on oikeansuuntainen mutta vaikutukset vähäisiä.

Kannatamme kulttuuritoiminnan ja -tapahtumien ALVin laskemista 13,5 prosenttiin. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että vuoden 2025 alusta korotettua 14 %:n arvonlisäverokantaa alennetaan 13,5 %:iin. Muutos koskisi muun muassa kulttuuritoimintaa, kuten pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin, esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän esityksiä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia. Toimenpide on kulttuurialalle oikean suuntainen.

Puolen prosenttiyksikön lasku on kuitenkin vaikutuksiltaan hyvin vähäinen niin kulttuurituotteiden hintavaikutusten kuin alan elpymisen ja kasvun kannalta. Kyseinen ALV tulisi alentaa aikaisemmin sovellettuun verokantaan eli 10 %:iin luovien alojen elpymisen ja kasvun edistämiseksi.

Luovien alojen tilanne on tällä hetkellä hyvin hauras useista samanaikaisista alaan osuvista leikkauksista johtuen. Alennetun ALV-kannan aiempi veronkorotus, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön avustusten leikkaukset kulttuurialaan kuten Music Finlandin määrärahoihin sekä yksityisen kopioinnin hyvityksen puolittaminen osuvat kovaa erityisesti luovien alojen vapaaseen kenttään, jonka asema on jo valmiiksi heikentynyt. Leikkaukset ovat nopeasti heikentäneet erityisesti elävän musiikin kentän toimintaedellytyksiä, lisänneet epävarmuutta ja kaventaneet mahdollisuuksia tavoittaa yleisöjä. Tällä on suoria seurauksia myös taiteen saavutettavuuteen, jota myös hallituksen kulttuuripoliittinen selonteko vahvasti puolustaa.

On myös muistettava, että luovat alat kärsivät koronasta merkittävästi. Koronakriisi tyhjensi yritysten kassat ja yrittäjien säästöt ja alan elpyminen on yhä kesken. Hauraan lähtötilanteen vuoksi hallituksen säästötoimenpiteet voivat pahimmillaan johtaa kokonaisten bändien, festivaalien, orkesterien ja kulttuuritalojen toiminnan lakkauttamiseen ympäri maan. Lakkautuksilla ja konkurseilla olisi merkittävä heikentävä vaikutus alueiden ja sitä kautta koko Suomen elinvoimaan.

Luovilla aloilla on kuitenkin merkittävä kasvupotentiaali, jota voidaan tukea myös verotusratkaisuilla. Jos Suomi kirisi edes hieman lähemmäs verrokkimaita, kuten Ruotsia ja Tanskaa, luovien alojen tuhannet uudet työpaikat ja yritykset auttaisivat kohentamaan myös julkisen talouden tilaa merkittävästi. Suomen kulttuuribudjetti on EU-maiden viidenneksi alhaisin, ja julkisen sektorin kulutusmenot kulttuuripalveluihin ovat alle puolet verrattuna naapurimaa Ruotsiin. Tämä näkyy alan työpaikkojen ja yritysten vähäisyydessä suhteessa verrokkimaihin. Esimerkiksi Ruotsissa luovat alat työllistävät yli kaksi kertaa enemmän ihmisiä kuin Suomessa. Alan yritysten määrä on Ruotsissa noin neljä kertaa suurempi ja kotitaloudet käyttävät 5,1 prosenttia tuloistaan kulttuuripalveluihin, kun Suomessa vastaava luku on vain 3,1 prosenttia. Suomen tulisi pyrkiä kulttuuriin panostamisessa lähemmäs verrokkimaitaan, kuten Ruotsia tai Tanskaa.

Luovien alojen kasvuun kannattaisi panostaa nykyistä enemmän, sillä panostukset luovien alojen kasvuun ovat erittäin tehokkaita niin talouskasvun kuin työllisyyden näkökulmasta. Taloustutkimuksen vuonna 2021 julkaiseman selvityksen mukaan tämänhetkellä taiteen ja kulttuurin 1,3 miljardin euron rahoituksella ala saa aikaan 14 miljardin euron tuotoksen, josta julkinen sektori kerää 3,4 miljardin euron tulot. Luovat alat tuottavat siis yli 10-kertaisen hyödyn suhteessa valtion panostuksiin, vaikka kaikkien tukimuotojen, kuten lasten taidekasvatuksen rahoituksen, ei ole edes tarkoitus tuottaa välitöntä tuloa. Vuonna 2025 tehdyn selvityksen mukaan perinteisten kulttuuri- ja viihdealojen – kirjallisuuden, musiikin, elokuva- ja av-alan sekä teatteri- ja näyttämötaiteen – yhteenlaskettu talous kasvoi 4,8 miljardista 5 miljardiin euroon vuonna 2023. Esimerkiksi musiikkialan kasvu oli noin 90 miljoonaa euroa. Alalla on merkittävä kasvupotentiaali.

0,5 prosenttiyksikön veronalennuksella ei vielä ole merkittävää vaikutusta luovan alan elpymisen ja kasvun tai hintojen kannalta. Verokannan alentaminen on kuitenkin oikeansuuntainen toimenpide.

Aura Vappu
Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry